

Trädamm

Exponering för trädamm kan orsaka yrkessjukdomar och andra hälsoproblem. Syftet med denna webbsida är att främja hälsosamma och säkra arbetsförhållanden och ge mer information om åtgärder för att minska arbetstagarnas exponering.

Exponering

Anställda inom virkesindustrin, såsom sågverks-, skiv- och snickeriindustrin, är personer som typiskt exponeras för trädamm. Exponering förekommer även inom bl.a. byggbranschen samt massa- och pappersindustrin. Majoriteten av de exponerade behandlar damm från flera olika träslag i sitt arbete. Därmed utsätts de flesta anställda för damm från både barrträd och lövträd (hårda träslag). Personer som hanterar produkter inom skivindustrin utsätts dessutom för lim som finns i skivorna.

Virket innehåller förutom fibrer även små halter av andra komponenter. Speciellt barrträ och deras kåda innehåller bl.a. terpenier och hartssyror (kolofon), medan virke generellt innehåller olika vaxer, oljor, alkoholer och fenolföreningar. Trädammens partikelstorlek och därmed exponeringen påverkas bl.a. av virkets bearbetningsätt, virkets torrhet och träslag. Värmebehandling gör virket skört och ökar mängden fint damm.

Hälsoskador

Många av virkets kemiska föreningar är biologiskt aktiva och det finns ämnen som har skadliga effekter på hälsan. Vanliga hälsoskador förknippade med allt trädamm är irritation av ögon, hud och andningsvägar som kan förekomma även vid relativt låga koncentrationer.

Exponering för trädamm kan orsaka konjunktivit i ögonen, långvarig snuva, hosta och eksem samt ibland astmasymtom eller astma. Exponering kan i sällsynta fall leda till luftvägssensibilisering och allergisk astma eller snuva. Sådana allergiska sjukdomar orsakas främst av vissa utländska träslag, såsom abachi.

Långvarig exponering för lövträdsdamm är förknippad med en ökad risk att insjukna i cancer i näsan och bihålorna. Enligt lagen är arbetsgivaren skyldig att anmäla alla arbetstagare som exponeras för lövträdsdamm samt blandat trädamm som innehåller lövträdsdamm till ASA-registret.

Att minska skadorna

För att förebygga hälsorisker ska trädamm hindras från att komma in i luftvägarna genom att använda metoder med så lite damm som möjligt, effektiva ut-sugningstekniker, säkra arbetsmetoder och regelbunden rengöring. Vid behov används halvmask med P2-filter, vid längre arbetspass krävs andningsskydd med fläkt. Vid val av andningsskyddsfiler ska även andra möjliga luftföroreningar som t.ex. terpenier vid sågverk beaktas, då krävs ett A2P2-filter. Vid bearbetning av utländska träslag och lövträslag ska verktyg med punktutsug användas och sådant damm ska inte cirkuleras tillbaka in i arbetsutrymmet.

MER INFORMATION OM TRÄDDAMM OCH MINSKAD EXPONERING FINNS PÅ ADRESSEN WWW.TTL.FI OCH WWW.TTK.FI

Handledning från företagshälsovården

Vi rekommenderar ett nära samarbete med er företagshälsovård i alla frågor som rör sjukdomar, symtom, skydd och arbetsmiljö. Enligt [arbetskyddslagen \(738/2002\)](#) är arbetsgivaren skyldig att utreda och bedöma riskerna i arbetet samt vidta tillräckliga åtgärder för att förebygga dem. Företagshälsovården är sakkunnig i frågor som gäller hälsa och säkerhet i arbetet. Den ska göra en arbetsplatsutredning där arbetets hälsokonsekvenser bedöms. Företagshälsovården ska fästa uppmärksamhet vid exponeringens kvalitet och mängd, skydd, hud-, luftvägs- och ögonsymtom samt uppföljning av personer som uppvisar symtom. Hälsoundersökningarna ska utföras med 1–3 års mellanrum baserat på Bedömningen av betydelsen för hälsan.

Om ni behöver mer information,
arbetsplatsmätningstjänster eller hjälp med
åtgärder för att förebygga exponering, kan ni
kontakta Arbetshälsoinstitutets experter.

Tuula Liukkonen
ledande expert
tuula.liukkonen@ttl.fi
+358 30 474 3208

Pirjo Heikkinen
produktchef
pirjo.heikkinen@ttl.fi
+358 44 720 1764